

บทที่ 4

ผลการศึกษา

กฎหมายสิ่งแวดล้อมเป็นกฎหมายที่มีความจำเป็นและสำคัญ เนื่องจากคำว่าสิ่งแวดล้อมเป็นคำที่มีความหมายกว้างทั้งในแง่ความเข้าใจ ความรู้สึกรู้สีกของแต่ละคน อีกทั้งนิยามตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

ความหมายที่กว้างและความเข้าใจที่แตกต่างกันของแต่ละคน ทำให้การยอมรับต่อปัญหาหรือมาตรฐานหรือผลแห่งการกระทำตามกฎหมายจะแตกต่างกันด้วย เช่น โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งถึงแม้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดแต่ในแง่ความรำคาญหรือมลพิษที่เกิดขึ้น ซึ่งถึงแม้จะมีค่าไม่เกินมาตรฐานกฎหมายกำหนด แต่ประชาชนก็ยังอาจมีข้อร้องเรียน ในขณะที่ประชาชนบางกลุ่ม ถึงแม้โรงงานอุตสาหกรรมมีค่ามลพิษเกินกำหนดมาตรฐาน หรือในบางครั้งไม่มีค่ามาตรฐานกำหนด ประชาชนกลุ่มนั้นก็อาจยอมรับผลของการปฏิบัติงานของโรงงานนั้นก็ได้

เมื่อพิจารณาการตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งถือว่ามี การวางแผน การบริหารจัดการทั้งในแง่ของการจัดการสาธารณูปโภค การจัดการสิ่งแวดล้อม การกำกับการดูแลโดยภาครัฐ การจัดการผังเมือง อีกทั้งมีการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยที่ก่อนจะมีการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมนั้น กฎหมายได้กำหนดให้ผู้พัฒนาต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการจัดทำรายงานฯ ดังกล่าว ผู้จัดทำรายงานฯ จำเป็นต้องมีการคาดการณ์และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม แล้วกำหนดมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาจะมีการคำนวณ และประเมินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และกำหนดอัตราภาระมลพิษต่อพื้นที่ที่โรงงานครอบครอง (loading standard) เช่น กำหนดค่าอัตรา

การระบายมลพิษทางอากาศว่า สามารถระบายมลพิษได้ก็อีกโลกริมต่อไ้ต่อไปนั้น คือ โรงงานที่ตั้งในนิคมอุตสาหกรรมต้องถูกควบคุมมลพิษทางอากาศ ทั้งค่าความเข้มข้น ตามกฎหมาย สิ่งแวดล้อมทั่วไป และยังถูกควบคุมค่าอัตราการระบายต่อพื้นที่ด้วยค่า- ดังกล่าวถือเป็นค่ามาตรฐานที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในฐานะหน่วยงาน อนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดค่ามาตรฐานและอัตราการระบายน้ำเสีย มีการควบคุมไม่ให้ น้ำเสียจาก โรงงานอุตสาหกรรมระบายลงสู่ระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด นั้นหมายถึง โรงงาน อุตสาหกรรมที่ตั้งในนิคมอุตสาหกรรมจะมีค่ามาตรฐานที่ถูกควบคุมมากกว่า โรงงาน อุตสาหกรรมทั่วไป เนื่องจาก หากมีโรงงานใด โรงงานหนึ่งมีปัญหา ชาวบ้านก็จะกล่าว- โหโรงงานต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากกระบวนการพิสูจน์ว่าจะเป็นมลพิษ หรือปัญหาจากโรงงานใด ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบระยะหนึ่ง ในขณะที่ โรงงาน อุตสาหกรรมหากตั้งอยู่เดี่ยว ๆ ชาวบ้านก็จะทราบได้ชัดเจนว่าเกิดจากโรงงานนั้น ๆ หรือไม่

การตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมหรือนอกนิคมอุตสาหกรรมจะมีข้อดีและ ข้อด้อยที่แตกต่างกัน แต่หากมองในแง่การกระตุ้นและส่งเสริมในกลุ่มผู้ประกอบการ และพนักงานของผู้ประกอบการในนิคม มีการเฝ้าระวังซึ่งกันและกัน เนื่องจากหาก โรงงานใด โรงงานหนึ่งมีปัญหา กับชุมชน ย่อมนำมาซึ่งผลกระทบต่อความไว้วางใจ จากชุมชน เจ้าหน้าที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในฐานะผู้กำกับดูแลตาม กฎหมายและเป็นผู้ที่บังคับใช้กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยต้องกำกับ ดูแลกระตุ้นให้โรงงานทุกโรงปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อไม่ให้ โรงงานอุตสาหกรรมที่ดี ที่ปฏิบัติตามกฎหมายได้รับผลกระทบทางลบจากโรงงานที่ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ด้วย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคม อุตสาหกรรม” กำหนดการศึกษาเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของโรงงานที่ตั้ง- อยู่ในนิคมอุตสาหกรรม อีกทั้งศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการตรวจสอบ การปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมใน กระบวนการตรวจสอบ ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับและมีโอกาสป้องกันการร้องเรียนได้

การวิจัยดำเนินการ โดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง (focus group) และสำรวจด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่นำมาวิจัยออกเป็นดังนี้ (1) โรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด อินดัสเทรียลเอสเตท อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง (2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรมในรัศมี 1 กิโลเมตรรอบโรงงาน ได้แก่ ตำบลตาสีห์ (3) หน่วยงานอนุญาตและหน่วยงานราชการ เป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย เช่น ใบอนุญาตและขออนุญาตเรียนต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เจ้าหน้าที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมภาค 13 และเจ้าหน้าที่กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ผลจากการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง (focus group) โดยดำเนินการแบบไม่มีโครงสร้างและทำในลักษณะเชิงธรรมชาติกับกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนกลุ่มละ 10-12 คน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวว่า การสนทนากลุ่มย่อย คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ 6-12 คน ซึ่งสมาชิกในกลุ่มสามารถให้ความรู้สึกและความคิดเห็นต่อนโยบาย แผนงานกิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ตามความต้องการ ความคาดหวัง เหตุผลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง

รูปแบบการตรวจสอบมีได้หลายแบบโดยไม่ใช่แบบสำเร็จรูป ในบางครั้งโรงงานหนึ่ง ๆ อาจจำเป็นต้องใช้หลายรูปแบบในเหตุการณ์หรือเพื่อการตรวจสอบในเรื่องเดียวกันก็ได้ เนื่องจากประเด็นปัญหาของแต่ละองค์กรจะมีสาเหตุที่แตกต่างกันได้ ดังนั้น แนวทางหรือรูปแบบการตรวจสอบที่ดี ต้องเกิดจากการที่มีภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาร่วมตรวจสอบจึงจะมีความหมายและเห็นผล นั่นคือ ในโรงงานเองถึงแม้ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมหรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่หากผู้รับผิดชอบดังกล่าว ตรวจสอบหรือ

ดำเนินการเองโดยไม่แสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือฝ่ายต่าง ๆ ของโรงงาน ข้อมูลหรือผลที่ได้จากการตรวจสอบอาจไม่ใช่ข้อมูลหรือปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะมีผลให้การแก้ไขปัญหาหรือหาแนวทางป้องกันปัญหามิได้ตรงประเด็น ดังนั้นภายในโรงงานเองจำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจในพนักงานทุกคน ดังนี้

1. ความจำเป็นและประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมาย
 2. นโยบายที่ชัดเจนของระดับบริหารในการมุ่งมั่นให้พนักงานทุกระดับปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้องค์กรสามารถเป็นโรงงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม และชุมชน
 3. ข้อดีและภาพลักษณ์ที่ดีที่จะเกิดขึ้นจากการที่พนักงานทุกระดับ ร่วมมือกันปฏิบัติตามกฎหมาย
 4. การให้อำนาจและหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากโรงงาน ให้เป็นผู้ติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามกฎหมาย
 5. การประชุม เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมติดตามประเด็นปัญหา การหาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ การหาแนวทางแก้ไขปัญหาคัดลดจนการสร้างการยอมรับและความร่วมมือจากพนักงานของโรงงาน เนื่องจากการประสานงานที่ไม่ดีจะทำให้พนักงานให้ความร่วมมือน้อย หรือจัดเป็นเรื่องรองที่จะดำเนินการ เนื่องจากทุกคนมีหน้าที่ของตนเองที่ต้องปฏิบัติในโรงงานอยู่แล้ว ในขณะเดียวกัน การใช้อำนาจมากเกินไป จะทำให้เกิดการต่อต้านหรือแรงผลักดันทางลบได้
 6. การให้แรงจูงใจ ขวัญ และกำลังใจแก่พนักงานที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ
 7. เครื่องมือที่สำคัญที่จำเป็นในการตรวจสอบของภายในโรงงานเอง คือ รายการตรวจสอบ (checklist) ซึ่งสามารถบ่งชี้ สิ่งที่พึงปฏิบัติ หรือไม่พึงปฏิบัติได้
 8. การสื่อสารภายในองค์กรในทิศทางเดียวกัน จะก่อให้เกิดความชัดเจนต่อประชาชนหรือหน่วยงานเกี่ยวข้องถึงความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรม
- โรงงานอุตสาหกรรมมักพบปัญหาที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ ซึ่งเป็นปัญหาในปัจจุบัน มีกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมเข้ามามาก ในขณะที่กฎหมายเดิมที่เคยประกาศใช้

ก็ไม่ได้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมไม่ทราบว่าตนเองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายก็ฉบับจึงครบถ้วน โดยไม่ได้ละเลยการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไม่ตั้งใจ เพื่อไม่ให้มีปัญหาการปฏิบัติตามกฎหมาย โรงงานอุตสาหกรรมควรนำระบบควบคุมภายในโรงงานอุตสาหกรรมมาใช้ คือโรงงานจะต้องมีการกำหนดหรือจัดทำฐานข้อมูลด้านกฎหมายที่ถูกบังคับใช้ ให้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่ยากในทางปฏิบัติเลย อีกทั้งเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมโดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรสายวิทยาศาสตร์ ที่จำเป็นต้องรู้จักเทคโนโลยี หรือข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดหรือจัดการมลพิษ และรายงานการตรวจสอบ แต่การที่จะรู้และเข้าใจข้อกำหนดมักจะเกิดปัญหา และความรู้สึกลำบากในการทำงาน

การจัดให้มีรายการตรวจสอบ (checklist) เพื่อให้โรงงานรู้ว่าจะต้องตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษหรือมาตรฐานฉบับใดบ้าง แล้วยังทำให้การตรวจสอบมีระบบ การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำรายการตรวจสอบ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ควบคุมมลพิษหรือผู้รับผิดชอบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงงานอุตสาหกรรม สามารถมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย (compliance audit) ดังนั้นจึงเป็นการดีหากโรงงานอุตสาหกรรมมีการตรวจสอบว่าสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ก่อน หรือเพิ่มเติมในการควบคุมด้านอื่น ๆ ดังแสดงในตาราง 1 ซึ่งเป็นรายการตรวจสอบ (checklist) การปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อกำหนดทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละโรงงานสามารถจัดทำขึ้นเพื่อให้สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน โดยให้มีการตรวจสอบกฎหมายหรือค่ามาตรฐานที่เกี่ยวข้องที่โรงงานต้องปฏิบัติตาม

ตาราง 1

รายการตรวจสอบ (checklist) การปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
1.	ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดประเภทหรือชนิดของโรงงานที่ต้องจัดทำรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออกจากโรงงาน พ.ศ. 2553	1. การรายงานมลพิษในแบบ รว.2 ให้ใช้ผลตรวจวัดจริงในการรายงาน โดยต้องมีพารามิเตอร์อย่างน้อย 1.1 บีโอดี 1.2 โลหะหนัก ตามคุณลักษณะน้ำเสียจากโรงงานประเภท 2. การรายงานมลพิษอากาศในแบบ รว.3 ให้ใช้ผลตรวจวัดจริงในการรายงาน ใช้การคำนวณกรณีเป็นการระบายในลักษณะฟุ้งกระจาย โดยต้องมีพารามิเตอร์อย่างน้อย 2.1 โรงงานที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงให้รายงานอย่างน้อย ค่าออกไซด์ในโตรเจนในรูปไนโตรเจนไดออกไซด์ 2.2 โรงงานที่ใช้เชื้อเพลิงอื่น ๆ ให้รายงานอย่างน้อยค่าออกไซด์ของไนโตรเจนในรูปไนโตรเจน ไดออกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และ ผู้ละออง หรือพารามิเตอร์ที่กำหนดในรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 2.3 สารอินทรีย์ระเหย (VOCs) ตามชนิดหรือประเภทโรงงานที่มีหรือใช้ โดยให้รายงานในรูปสารอินทรีย์ระเหยรวม 3. การตรวจวัดค่าการระบายมลพิษต้องทำการตรวจวัด โดยห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนที่ขึ้น			

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
		ทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม			
		4. การรายงานตามแบบรายงาน รว.1, รว.2 และ รว.3 ให้จัดส่งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์			
2.	ประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ 60/2538 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการคิดปริมาณน้ำเสีย	การคิดปริมาณน้ำเสียให้คำนวณจากร้อยละ 80 ของน้ำใช้ในแต่ละเดือน			
3.	ประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ 45/2541 เรื่องหลักเกณฑ์ทั่วไปในการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม	1. ต้องก่อสร้างระบบระบายน้ำทิ้ง เพื่อระบายน้ำทิ้งทุกส่วนลงสู่ท่อน้ำทิ้งส่วนกลางของนิคมอุตสาหกรรม 2. ต้องจัดให้มีระบบบำบัดน้ำทิ้งเบื้องต้นก่อนระบายน้ำทิ้งนั้น ลงสู่ระบบบำบัดน้ำทิ้งส่วนกลาง 3. ระบบระบายน้ำทิ้งต้องเป็น 3.1 ระบบท่อบีและไม่มีส่งกลิ่นเหม็น 3.2 แยกจากระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด 4. ก่อนระบายน้ำทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำทิ้งส่วนกลางของนิคมฯ โรงงานต้องมี 4.1 บ่อตรวจระบาย (manhole) อย่างน้อย 1 บ่อ ภายในโรงงาน 4.2 บ่อเก็บกักขนาดเหมาะสมพอที่จะปรับลักษณะของน้ำทิ้งให้คงที่ 4.3 ประตุน้ำเปิด-ปิด			

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
		4.4 ต่อให้น้ำทิ้งจากโรงงานเข้ากับท่อระบายน้ำทิ้งส่วนกลางโดยเชื่อมรอยต่อให้สนิท 5. กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากโรงงาน 5.1 BOD 500 มิลลิกรัม/ลิตร 5.2 COD 750 มิลลิกรัม/ลิตร 5.3 ฯลฯ 6. ห้ามระบายสารที่ผิดต่อการระบายและบำบัดน้ำทิ้งสู่ท่อระบายน้ำทิ้งส่วนกลางและแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น สารที่จับหรือตกตะกอนในท่อระบายน้ำให้อุดตัน เป็นต้น			
4.	ประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ 46/2541 เรื่องการกำหนดอัตราค่าปล่อยมลสารทางอากาศจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม	1. อัตราการปล่อยมลสารทางอากาศที่ยอมให้ปล่อยออกจากปล่องของโรงงานที่ระดับความสูงต่าง ๆ ของปล่องของแต่ละนิคมอุตสาหกรรม 2. ต้องเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการปล่อยมลสารทางอากาศ 3. ต้องตรวจวัดคุณภาพอากาศจากปล่อง 4. ต้องส่งผลการตรวจคุณภาพอากาศแก่ผู้จัดการนิคมอุตสาหกรรมทุก 6 เดือน (พฤษภาคมและพฤศจิกายน)			
5.	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม	อากาศเสียแต่ละชนิดที่ปล่อยทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมต้องมีค่าไม่เกินกว่ามาตรฐานดังต่อไปนี้ 1. ฟูละออง (TSP) จากหม้อไอน้ำหรือแหล่งกำเนิดความร้อนที่ใช้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิง ต้องไม่เกิน 240 mg/m³			

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
		2. ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากหม้อไอน้ำหรือแหล่งกำเนิด 3. ความร้อนที่ให้น้ำมันเตาเป็นเชื้อเพลิง ต้องไม่เกิน 950 mg/m³			
6.	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดให้สถานที่ประกอบกิจการที่ใช้หม้อไอน้ำเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ	ให้เข้าไปตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของเขม่าควันจากสถานประกอบการที่ใช้หม้อไอน้ำ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ใช้วิธีทำให้เจือจาง			
7.	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของเขม่าควันจากสถานประกอบการที่ใช้หม้อไอน้ำ	เขม่าควันที่ปล่อยทิ้งจากสถานประกอบการที่ใช้หม้อไอน้ำ จะต้องมีความที่ขุ่นแสงไม่เกินร้อยละ 10 เมื่อตรวจวัดด้วยแผนภูมิเขม่าควันของริงเกลมานน์โดยการสังเกตค่าความทึบแสงของเขม่าควัน ใช้เวลา 15 นาที			
8.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2549	1. ผู้ก่อกำเนิดสิ่งปฏิกูลต้องไม่ครอบครองไว้ในโรงงานเกิน 90 วัน หากเกิน ต้องขออนุญาตตามแบบ สก.1 2. ต้องมีผู้ควบคุมดูแลและป้องกันสิ่งแวดล้อมที่มีความรู้เฉพาะด้าน ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม 3. ต้องจัดทำแผนการป้องกันอุบัติภัยเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉิน ในกรณี ھرรั่วไหล อัคคีภัย การระเบิดของสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้ว			

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
		4. ต้องมีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์รองรับเหตุฉุกเฉิน และมีเส้นทางหนีไฟไปยังที่ปลอดภัย			
		5. ห้ามนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้วออกนอกโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาต			
		6. ต้องส่งสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้ว ที่เป็นของเสียอันตรายให้ผู้รวบรวม และขนส่งหรือผู้บำบัดและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้วเท่านั้น			
		7. ต้องมีใบกำกับการขนส่ง และแจ้งข้อมูลการขนส่งสิ่งปฏิกูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์			
		8. ต้องตรวจสอบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วและต้องรับผิดชอบกรณีสูญหาย เกิดอุบัติเหตุ การทิ้งผิดที่ หรือลักลอบทิ้ง			
		9. ต้องส่งรายงานประจำปีให้กรมโรงงานตามแบบ สก. 3			
9.	ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการแต่งตั้งตัวแทนเพื่อเป็นผู้รวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2548	1. ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนต้องมีเลขประจำตัวตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม 2. ผู้ได้รับการแต่งตั้งต้องมีหลักฐานการจดทะเบียนผู้ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์ ที่ใช้ขนส่งของเสียอันตราย หรือหลักฐานการเป็นผู้มีสิทธิครอบครองรถยนต์ที่ใช้ขนส่ง รวมทั้งต้องมีใบอนุญาต มีไว้ครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย (วอ.84 กรณีเข้าข่าย) 3. ผู้ได้รับการแต่งตั้งต้องมีมาตรการป้องกัน และควบคุมการเกิดอุบัติเหตุ หรือเหตุฉุกเฉินขณะเก็บรวบรวมและขนส่ง			

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
10.	ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่องคู่มือการเก็บรักษาสารเคมีและวัตถุอันตราย พ.ศ. 2550	1. บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ให้ทำการกำจัดทำลายหรือนำกลับมาใช้ใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด 2. สารเคมีหรือวัตถุอันตรายทั้งหมดอายุ ให้จัดเก็บเพื่อรอการกำจัด			
11.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่อง กำหนดค่าระดับเสียงรบกวนและระดับเสียงที่เกิดจากการประกอบกิจการ โรงงาน พ.ศ. 2548	1. ค่าระดับการรบกวนที่เกิดจากการประกอบกิจการ โรงงาน ไม่เกิน 10 dB(A) 2. ค่าระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ที่เกิดจากการประกอบกิจการ โรงงาน ไม่เกิน 70 dB(A) 3. ค่าระดับเสียงสูงสุดที่เกิดจากการประกอบกิจการ โรงงาน ไม่เกิน 115 dB(A)			
12.	ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม-แห่งชาติฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2540) เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป	กำหนดมาตรฐานระดับเสียงเฉลี่ยโดยทั่วไป 1. ค่าระดับเสียงสูงสุด ไม่เกิน 115 dB(A) 2. ค่าระดับเสียงเฉลี่ย ไม่เกิน 70 dB(A)			
13.	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำหนดชนิดและขนาดของโรงงาน กำหนดวิธีการควบคุมการปล่อยของ-เสียมพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดคุณสมบัติของ ผู้ควบคุมดูแลผู้ปฏิบัติงานประจำ และหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียน	บุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน 1. ผู้ควบคุมดูแลระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ได้แก่ 1.1 ผู้จัดการสิ่งแวดล้อม 1.2 ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำ 1.3 ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษอากาศ 1.4 ผู้ควบคุมระบบการจัดการมลพิษทางอากาศ 2. ผู้ปฏิบัติงานประจำระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ			

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย	รายละเอียดการตรวจสอบ	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ผลการตรวจสอบ	หมายเหตุ
ผู้ควบคุมดูแล สำหรับระบบป้องกัน สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2545	3. ที่ปรึกษาที่ทำสัญญาตกลงรับจ้างให้บริการ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม ระบบบำบัดมลพิษน้ำ อากาศ หรือผู้ควบคุมระบบการจัดการมลพิษจาก อุตสาหกรรมแล้วแต่กรณี				

โรงงานอุตสาหกรรมทุกโรงหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กล่าวคือ ต้องจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใด เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตรายความเสียหายหรือความเดือดร้อนที่อาจเกิดแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน อีกทั้งต้องประกอบกิจการให้เป็นไปตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษ หรือสิ่งใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการปล่อยมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้มีการจัดเก็บเอกสารที่จำเป็นประจำโรงงานเพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย

นอกจากการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีการตรวจสอบโรงงานเองแล้ว การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภายนอก ก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากหากผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ ทรัพย์สิน สภาพแวดล้อมและสุขภาพ ซึ่งข้อมูลดังกล่าว เช่น การใช้สารเคมี ความเป็นพิษของสารเคมี อันตรายหรืออุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น ได้จากการใช้สารเคมี ความจำเป็นของการใช้สารเคมีอย่างเหมาะสม เป็นต้น หากข้อมูลดังกล่าว ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ คือ โรงงานกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูล ย่อมได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากประชาชนและหน่วยงานเกี่ยวข้องได้

การตรวจสอบโดยหน่วยงานกลางหรือองค์กรกลาง (third party) ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ เพื่อความน่าเชื่อถือ และวิธีการวิเคราะห์ที่ถูกต้องที่มีผู้รับรองผลการตรวจสอบตรวจวัด เนื่องจากชาวบ้านจะไม่ทราบว่าผลการตรวจวัดนั้นอ่านค่าได้อย่างไร ปัญหาที่พบคือ ปัจจุบันชุมชนต้องการการตรวจสอบในภาพรวม ซึ่งเมื่อก่อนจะเป็นการตรวจสอบโรงงานเป็นแห่ง ๆ ไป ร่วมตรวจสอบและให้คำแนะนำเป็นส่วนใหญ่ อาจจะเป็นการเก็บตัวอย่างเพื่อส่งตรวจหาผลที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งการเก็บข้อมูลนั้นผู้เข้าร่วมมีความเห็นว่าการใช้ผู้เก็บข้อมูลเป็นหลาย ๆ หน่วยงาน เก็บข้อมูล ณ ตัวอย่างหนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานราชการ โดยแต่ละกลุ่มมีอิสระในการทำงาน ไม่ต้องข้องเกี่ยวกัน แล้วจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกัน นอกจากนี้ โรงงานอุตสาหกรรมต้องให้ความร่วมมือในการเข้าไปตรวจสอบ โรงงานบางแห่ง

ในนิคมอุตสาหกรรมที่ยังไม่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น การตรวจสอบจะเป็นตัวกระตุ้นหนึ่งที่ทำให้โรงงานหันมาปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจัง

หน่วยงานราชการยังสามารถตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรมได้จากรายงานผลการตรวจสอบที่โรงงานอุตสาหกรรมจะต้องจัดส่งให้หน่วยงานราชการปีละ 2 ครั้ง โดยตรวจจากผลการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม และผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การบังคับใช้กฎหมายโดยภาครัฐก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมปฏิบัติตามกฎหมาย นั่นคือ ภาครัฐต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน และควรให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบเข้ามา มีบทบาทให้การร่วมตรวจสอบ ซึ่งอาจจะมากกว่าหน่วยงานที่ระบุในกฎหมาย แต่สิ่งที่โรงงานอุตสาหกรรมขาดไม่ได้ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม โรงงานอุตสาหกรรมควรมีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และต่อเนื่อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย จำเป็นต้องให้มีการเปิดเผยข้อมูลจากโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อให้ประชาชนมีความไว้วางใจว่าการเข้ามาตรวจสอบ จะสามารถสร้างความมั่นใจต่อการผลิตของโรงงานว่ามีความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และทรัพย์สินของประชาชน ผู้วิจัยได้จัดทำรายการตรวจสอบ (checklist) ซึ่งเป็นการตรวจสอบที่ผู้มีส่วนได้เสียสามารถใช้ในการตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรม (ดูตาราง 2 รายการตรวจสอบ)

เพื่อให้การตรวจสอบมีประโยชน์ และสามารถขยายผลได้ การให้ความรู้หรือการอบรมต่อผู้มีส่วนได้เสียก่อนการใช้เครื่องมือการตรวจสอบจะมีความสำคัญ และสร้างการยอมรับได้ ในสิ่งที่พวกเขาได้เข้าไปสัมผัสหรือตรวจสอบของจริง รายการตรวจสอบสามารถปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ตามกระบวนการผลิตมลพิษ หรือสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงงาน อีกทั้งต้องเป็นรายการตรวจสอบที่ควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขเป็นระยะ เพื่อให้มีความถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

รายการตรวจสอบ (CHECKLIST)

รายการตรวจสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคมอุตสาหกรรม” เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อของบริษัท :

ที่อยู่ :

ประเภทของโรงงาน :

บุคคลที่ติดต่อได้ :

ตำแหน่ง :

หมายเลขโทรศัพท์ : มือถือ :

E-mail address : โทรศัพท์ :

จำนวนพนักงาน : คน

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิต :

สภาพโรงงาน : ทันสมัย ปานกลาง ล้าสมัย

องค์กรของท่านได้จัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบต่อการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ถ้ามีกรุณาอธิบายหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลนั้น

.....

.....

.....

.....

.....

ตาราง 2

รายการที่ต้องตรวจสอบ

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1. มีแผนผังขั้นตอนการทำงานสำหรับกระบวนการผลิตที่มีคำอธิบาย			
2. มีแผนผังขั้นตอนการทำงานสำหรับบริษัทและผังการจัดวางเครื่องมือ			
3. มีการประเมินการดูแลรักษาสถานประกอบการของคุณว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่			
4. มีรายการแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม (inventory)			
4.1 มลพิษทางอากาศ			
4.2 มลพิษทางน้ำ			
4.3 กากของเสีย			
4.4 ของเสียอันตราย			
4.5 เสียง			
4.6 อื่น ๆ (ระบุ			
5. มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม			
5.1 ตรวจสอบคุณภาพอากาศ			
5.2 ตรวจสอบคุณภาพน้ำ			
5.3 ตรวจสอบการจัดการกากของเสีย			
5.4 ตรวจสอบการจัดการของเสียอันตราย			
5.5 ตรวจสอบการจัดการมลพิษทางเสียง			
5.6 ตรวจสอบอื่น ๆ (ระบุ			
6. มีการแยกของเสียที่แตกต่างกันไว้ต่างภาชนะกันหรือไม่ เช่น แยกของเสียอันตรายออกจากของเสียไม่อันตราย (waste segregation)			
7. มีการติดฉลากที่ภาชนะบรรจุต่าง ๆ ในโรงงาน			
8. มีการพัฒนาระบบเพื่อติดตามการใช้สารเคมีที่เก็บไว้			
9. มีการบันทึกปริมาณการบำบัดของเสียและค่าใช้จ่ายในการนำไปกำจัด/บำบัด			
10. มีการใช้ระบบ 3R (Reuse, Reduce and Recycle) ในการจัดการของเสีย			

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
11. มีการตรวจสอบการทำงานของอุปกรณ์บำบัดมลพิษ			
11.1 ระบบ/อุปกรณ์บำบัดมลพิษทางอากาศ			
11.2 ระบบ/อุปกรณ์บำบัดน้ำเสีย			
11.3 ระบบ/อุปกรณ์การจัดการกากของเสีย			
11.4 ระบบ/อุปกรณ์การจัดการของเสียอันตราย			
11.5 ระบบ/อุปกรณ์การจัดการมลพิษทางเสียง			
11.6 ระบบ/อุปกรณ์การจัดการอื่น ๆ (ระบุ			
12. มีการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (preventive maintenance) เครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต และอุปกรณ์บำบัดมลพิษ			
13. มีการบันทึก (record) ผลการตรวจสอบการทำงานของอุปกรณ์ การผลิต และอุปกรณ์บำบัดมลพิษ			
14. มีการติดตามตรวจสอบเพื่อทดสอบการรั่วซึม (leak detection)			
15. มีการพัฒนาแผนรับมือการหกฉ่น (spill/leakage)			
16. มีการพัฒนาแผนเพื่อการป้องกัน การเตรียมพร้อมและแผนฉุกเฉิน (Prevention, Preparedness and Contingency Plan) ที่เน้นถึง การป้องกันการหกฉ่นและป้องกันการกระจายของเสียจากอุบัติเหตุ			
17. มีการฝึกฝนอบรมให้พนักงานมีความตื่นตัวถึงความจำเป็นของ การปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม			
18. มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงต่อสาธารณะ			
19. มีการแจ้งข่าวให้ชุมชนหรือหน่วยราชการในกรณีการผลิต เกิดขัดข้อง			
20. ในรอบปีที่ผ่านมา มีอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุจาก			
20.1 จากการผลิต			
20.2 ระบบ/อุปกรณ์ควบคุมมลพิษขัดข้อง			
20.3 จากความประมาทของพนักงาน			
20.4 อื่น ๆ (ระบุ			
21. ช่องทางการร้องเรียน/แจ้งเมื่อชุมชนพบปัญหาของโรงงาน			

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
22. กิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนในรอบปีที่ผ่านมา (เช่น)			

ท่านคิดว่าใครเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholders) ต่อการประกอบการขององค์กรท่าน ?
เกี่ยวข้องในด้านใดบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

เมื่อโรงงานอุตสาหกรรมมีการวิเคราะห์สาเหตุปัญหาหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้น หากไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ไม่มีการเดินระบบบำบัดมลพิษ หรือหากมีอุบัติเหตุ รั่วไหลเกิดขึ้นจากการผลิต โรงงานจึงต้องมีมาตรการเชิงป้องกัน เช่น การบำรุงรักษา เชิงป้องกัน (preventive maintenance) การตรวจสอบประสิทธิภาพการเดินระบบบำบัด การบันทึก (record) ผลการตรวจสอบ เป็นต้น การดำเนินการดังกล่าวจะทำให้โรงงาน สามารถลดความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ โรงงานอุตสาหกรรมควรให้ความสำคัญประชาชนโดยรอบโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านชุมชนสัมพันธ์ โรงงานอุตสาหกรรมอาจจะคิดว่าโรงงานดูแลประชาชนโดยรอบดีแล้ว แต่ในความเป็นจริงประชาชนยังมีข้อห่วงกังวลอยู่ จึงอยากให้โรงงานอุตสาหกรรมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อโรงงานจะได้ทราบถึงมุมมองของประชาชนโดยรอบมากขึ้น กล่าวได้ว่า ทุกส่วนต้องมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด

ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มเติมจากการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจสัมภาษณ์โดยแบบสอบถาม ได้กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคมอุตสาหกรรมนี้ เป็นแบบสอบถาม ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถาม ทั้งหมด และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าทางสถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง และการพรรณนา

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยมีจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดรวม 93 คน ซึ่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นในครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคม ที่ได้รับในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผลจากการสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ อาทิ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	34	36.6
หญิง	59	63.4
รวม	93	100.0
2. อายุ		
20-30 ปี	14	15.1
31-40 ปี	31	33.3
41-50 ปี	13	14.0
51-60 ปี	27	29.0
มากกว่า 60 ปี	8	8.6
รวม	93	100.0
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	34	36.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	9.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	12	12.9
ระดับอนุปริญญา/ปวส.	16	17.2
ปริญญาตรี	21	22.6
อื่น ๆ	1	1.0
รวม	93	100.0
4. การประกอบอาชีพ		
เกษตรกร	16	17.2
ลูกจ้างเอกชน	1	1.1
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	5.4
ค้าขาย	12	12.9
นักศึกษา	1	1.1
รับจ้างทั่วไป	26	27.9
รับจ้างในโรงงาน	31	33.3

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	1.1
รวม	93	100.0
5. ภูมิลำเนา		
เกิดที่นี่	80	75.3
ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	23	24.7
รวม	93	100.0
5.1 เมื่อพิจารณาระยะเวลาตั้งรกราก		
เฉพาะผู้ที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น		
1-5 ปี	4	17.4
6-10 ปี	6	26.1
11-15 ปี	5	21.7
16-20 ปี	3	13.1
มากกว่า 20 ปี	5	21.7
รวม	23	100.0
5.2 สาเหตุการย้ายภูมิลำเนา		
แต่งงานกับคนในพื้นที่	1	4.4
ติดตามครอบครัวมา	7	30.4
มาประกอบอาชีพ	13	56.5
มาหาที่อยู่ใหม่	2	8.7
รวม	23	100.0
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	33	35.5
4-6 คน	54	58.1
7-9 คน	4	4.3
10 คนขึ้นไป	2	2.1
รวม	93	100.0

จากตาราง 3 ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 93 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 63.4 และเพศชาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 29 อายุ 20-30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 อายุ 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า ระดับประถมศึกษา มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ระดับ และระดับอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ

การประกอบอาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างในโรงงาน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 อาชีพเกษตรกร จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 อาชีพค้าขาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 อาชีพลูกจ้างเอกชน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และอาชีพนักศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ภูมิลำเนาของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์มีภูมิลำเนาอยู่ในสถานที่ที่ให้การสัมภาษณ์ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3 และผู้ให้สัมภาษณ์ที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ของผู้ให้สัมภาษณ์ และเมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ย้ายมาที่อื่นพบว่า ผู้ที่ย้ายมาจากที่อื่นที่เข้ามาตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาระยะเวลา 6-10 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงมา คือ ระยะเวลา 11-15 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ระยะเวลามากกว่า 20 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ระยะเวลา 1-5 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 และระยะเวลา 16-20 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ

สาเหตุของการย้ายภูมิลำเนาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มาประกอบอาชีพ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ติดตามครอบครัวมา

จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาหาที่อยู่ใหม่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และผู้ให้สัมภาษณ์ที่แต่งงานกับคนในพื้นที่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์พบว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4-6 คน มีจำนวน 54 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิก 1-3 คน มีจำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 35.5 จำนวนสมาชิก 7-9 คน มีจำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.3 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป มีจำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป

ผลจากการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาใน 2 ด้าน คือ ด้านสภาพที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน และด้านสุขภาพอนามัย ดังแสดงในตาราง 4 จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ระดับของความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3.50-4.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2.50-3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50-2.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ไม่พึงพอใจ

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจต่อชีวิตความเป็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจอยู่ที่ 4.67 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจต่อสภาพที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 แสดงว่า มีความพึงพอใจมาก ส่วนด้านสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 แสดงว่า มีความพึงพอใจมากเช่นกัน

ตาราง 4

ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป

ประเด็น	จำนวน (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	มาก	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	น้อย	ไม่พึงพอใจ	รวม
1. สภาพที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน						
1.1 การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนในชุมชน (ร้อยละ)	26 (28.0)	22 (23.6)	38 (40.9)	7 (7.5)	0 (0.0)	93 (100.0) 3.72
1.2 สภาพแวดล้อมในชุมชน (ร้อยละ)	83 (89.2)	9 (9.7)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.88
1.3 การคมนาคม (ร้อยละ)	87 (93.5)	2 (2.2)	3 (3.2)	1 (1.1)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.84
1.4 ไฟฟ้า (ร้อยละ)	82 (88.2)	10 (10.7)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.87
1.5 น้ำประปา (ร้อยละ)	77 (82.8)	11 (11.8)	1 (1.1)	4 (4.3)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.82
1.6 ระบบระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม (ร้อยละ)	85 (91.4)	7 (7.5)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.90

ตาราง 4 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย	
	มาก	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	น้อย	ไม่พึงพอใจ	รวม (X̄)
1.7 สถานศึกษา (ร้อยละ)	88 (94.6)	4 (4.3)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.94
1.8 สนามกีฬาและสถานที่ออกกำลังกาย (ร้อยละ)	86 (92.5)	6 (6.4)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.91
1.9 รายได้จากการประกอบอาชีพ (ร้อยละ)	46 (49.5)	36 (38.7)	11 (11.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.38
1.10 การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมต่อการประกอบอาชีพ (ร้อยละ)	55 (59.1)	30 (32.3)	8 (8.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.51
1.11 การดูแลจากหน่วยงานราชการ (ร้อยละ)	86 (92.5)	6 (6.4)	1 (1.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.91
1.12 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)	26 (28.0)	43 (46.2)	18 (19.4)	6 (6.4)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.09
รวมด้านสภาพที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน						4.65

ตาราง 4 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (ร้อยละ)				รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	มาก	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
2. สุขภาพอนามัย (ร้อยละ)						
2.1 คุณภาพน้ำดื่ม-น้ำใช้ (ร้อยละ)	72 (77.4)	15 (16.1)	6 (6.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.71
2.2 การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน (ร้อยละ)	71 (76.3)	16 (17.2)	6 (6.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.70
2.3 จำนวนสถานพยาบาลในชุมชน (ร้อยละ)	67 (72.0)	21 (22.6)	5 (5.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.67
2.4 คุณภาพของสถานพยาบาลในชุมชน (ร้อยละ)	68 (73.1)	20 (21.5)	5 (5.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.68
2.5 การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข (ร้อยละ)	68 (73.1)	20 (21.5)	5 (5.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.68
2.6 ศักยภาพการรักษายาบาล/หลักประกันสุขภาพ (ร้อยละ)	68 (73.1)	19 (20.4)	5 (5.4)	1 (1.1)	0 (0.0)	93 (100.0) 4.66

ตาราง 4 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (ร้อยละ)					รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	มาก	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	น้อย	ไม่พึงพอใจ		
2.7 จำนวนหรือความเพียงพอของบุคลากรทางการแพทย์							
ในสถานพยาบาล	70	17	5	1	0	93	4.68
(ร้อยละ)	(75.2)	(18.3)	(5.4)	(1.1)	(0.0)	(100.0)	
รวมด้านสุขภาพอนามัย (ร้อยละ)							4.68
รวมทั้งสิ้น (ร้อยละ)							4.67

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คือ ค่ากลางของข้อมูล เป็นค่าที่ได้จากการรวมกันของข้อมูลทุกตัวในชุดข้อมูลนั้น หาคำนวณข้อมูลทั้งหมด

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคมที่ได้รับในปัจจุบัน

ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคมที่ได้รับในปัจจุบัน ดังแสดงในตาราง 5 และวิธีการในการแจ้งเรื่องร้องเรียน รวมถึงผลการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ดังแสดงในตาราง 6 จากนั้นนำมาวิเคราะห์ระดับของผลกระทบที่ได้รับจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

3.50-4.00	หมายถึง	ได้รับผลกระทบมาก
2.50-3.49	หมายถึง	ได้รับผลกระทบปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ได้รับผลกระทบน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ไม่ได้รับผลกระทบ

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและผลกระทบที่ได้รับในด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคมที่ได้รับในปัจจุบันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาสูงที่สุด คือ เรื่องฝุ่นละออง/เขม่าควันจากการจราจร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 แสดงว่า ได้รับผลกระทบน้อย รองลงมาคือเรื่องเสียงดังจากการจราจร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 แสดงว่า ได้รับผลกระทบน้อย

ตาราง 5

สภาพปัญหาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคมที่ได้รับในปัจจุบัน

สภาพปัญหา	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
1. ผู้คนละออง/เขม่าควัน						
1.1) การจราจร (ร้อยละ)	31 (33.3)	23 (24.7)	30 (32.3)	9 (9.7)	93 (100.0)	2.18
1.2) ชุมชน (ร้อยละ)	51 (54.8)	29 (31.2)	9 (9.7)	4 (4.3)	93 (100.0)	1.63
1.3) โรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ)	59 (63.4)	25 (26.9)	5 (5.4)	4 (4.3)	93 (100.0)	1.51
2. เสียงดัง						
2.1) การจราจร (ร้อยละ)	41 (44.1)	19 (20.4)	29 (31.2)	4 (4.3)	93 (100.0)	1.96
2.2) ชุมชน (ร้อยละ)	59 (63.4)	26 (28.0)	8 (8.6)	0 (0.0)	93 (100.0)	1.45
2.3) โรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ)	69 (74.2)	19 (20.4)	3 (3.2)	2 (2.2)	93 (100.0)	1.33

ตาราง 5 (ต่อ)

สถานปัญหา	จำนวน (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก	
3. นาน่าเสีย					
3.1) ชุมชน (ร้อยละ)	78 (83.9)	11 (11.8)	0 (0.0)	4 (4.3)	1.25 (100.0)
3.2) โรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ)	79 (84.9)	10 (10.8)	0 (0.0)	4 (4.3)	1.24 (100.0)
4. กลิ่นรบกวน					
4.1) ชุมชน (ร้อยละ)	72 (77.4)	13 (14.0)	6 (6.5)	2 (2.1)	1.33 (100.0)
4.2) โรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ)	73 (78.5)	10 (10.8)	7 (7.5)	3 (3.2)	1.35 (100.0)
5. สารเคมี/กากของเสีย					
5.1) ชุมชน (ร้อยละ)	83 (89.2)	10 (10.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.11 (100.0)
5.2) โรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ)	83 (89.2)	10 (10.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.11 (100.0)

ตาราง 5 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
6. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	80 (86.0)	10 (10.8)	1 (1.1)	2 (2.1)	93 (100.0)	1.19
รวม						1.43

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คือ ค่ากลางของข้อมูล เป็นค่าที่ได้จากการรวมกันของข้อมูลทุกตัวในชุดข้อมูลนั้น หาค่าด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด

ตาราง 6

การแจ้งเรื่องร้องเรียนเมื่อได้รับผลกระทบ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การแจ้งเรื่องร้องเรียน ^{1/}		
1.1 ไม่มีการแจ้งไปยังหน่วยงานใด	64	68.8
1.2 แจ้งเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	7	7.5
1.3 แจ้งผู้นำชุมชน	24	25.8
รวม	95	100.0
2. ผลการแก้ปัญหาเรื่องร้องเรียน ^{2/}		
2.1 ได้รับการแก้ปัญหาเรียบร้อยแล้ว	5	17.2
2.2 ยังไม่ได้รับการแก้ไข	2	6.9
2.3 ได้รับการแก้ไขบางส่วน แต่ยังไม่เรียบร้อย	22	75.9
รวม	29	100.0

หมายเหตุ: การสัมภาษณ์รายบุคคลในครั้งนี้มีจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 93 คน

^{1/} เป็นข้อคำถามที่สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ดังนั้น จึงมีจำนวนในการตอบมากกว่าจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด (> 93 คำตอบ)

^{2/} ผู้ที่เคยแจ้งเรื่องร้องเรียนมีจำนวน 29 คน ส่วนที่เหลืออีก 64 คนยังไม่เคยแจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังหน่วยงานใด ๆ

จากตาราง 6 พบว่า การแจ้งเรื่องร้องเรียนเมื่อได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และสังคม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เมื่อได้รับผลกระทบดังกล่าวไม่มีการแจ้งไปยังหน่วยงานใดมีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาคือ เมื่อได้รับผลกระทบดังกล่าวมีการแจ้งต่อผู้นำชุมชน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และแจ้งเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

ผลการแก้ไขปัญหาคือเรื่องร้องเรียนพบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไขบางส่วน แต่ยังไม่เรียบร้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 รองลงมาคือ ได้รับการแก้ไขปัญหาระียบร้อย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 และไม่ได้รับการแก้ไข จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ดังแสดงในตาราง 7 จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3.50-4.49	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
2.50-3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50-2.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. “โรงงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายในระดับปานกลาง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 และระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับของการปฏิบัติน้อย

2. “พนักงานในโรงงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า พนักงานในโรงงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายในระดับปานกลาง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 และระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

3. “การปฏิบัติกฎหมายของโรงงานมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของท่าน” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติกฎหมายของโรงงานมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในระดับปานกลาง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ระดับน้อย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และระดับมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

4. “โรงงานมีการใช้ทรัพยากร (เช่น น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน และวัตถุดิบ) ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการใช้ทรัพยากร (เช่น น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน และวัตถุดิบ) ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าในระดับปานกลาง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 และระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

5. “โรงงานมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนในระดับปานกลาง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

6. “โรงงานเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงในระดับปานกลางและไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาคือ ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 ระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

7. “โรงงานมีการชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ ภายในโรงงานในชุมชนทราบ” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงงานมีการชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ ภายในโรงงานในชุมชนทราบในระดับปานกลาง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

8. “ชุมชนท่านมีความเข้าใจถึงกฎหมายที่โรงงานต้องปฏิบัติตาม” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนมีความเข้าใจถึงกฎหมายที่โรงงานต้องปฏิบัติตามในระดับปานกลาง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ระดับน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และระดับมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

9. “ชุมชนมีการสร้างแผนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงาน” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนมีการสร้างแผนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานในระดับปานกลาง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ระดับน้อย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 และระดับมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

10. “โรงงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายในระดับปานกลาง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ ระดับน้อย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ระดับไม่แน่ใจ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และระดับมาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

11. “ผู้บริหารของโรงงานให้ความสนใจในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงาน” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารของโรงงานให้ความสนใจในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานในระดับปานกลาง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 ระดับการปฏิบัติน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 และระดับการปฏิบัติมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับของการปฏิบัติน้อย

12. “ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงาน” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานในระดับปานกลาง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมาคือ ระดับน้อย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ระดับไม่แน่ใจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 และระดับมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

13. “โรงงานมีบทลงโทษสำหรับพนักงานของโรงงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย” ผลจากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงงานมีบทลงโทษสำหรับพนักงานของโรงงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในระดับปานกลาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ ระดับไม่แน่ใจและ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ระดับน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และระดับมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 แสดงว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อระดับของการปฏิบัติ

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจต่อระดับการปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญ เรื่องการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด รองลงมาคือ ความเข้าใจถึงกฎหมายที่โรงงานต้องปฏิบัติตาม และกิจกรรมที่โรงงานทำร่วมกับชุมชน

ตาราง 7

ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

ความคิดเห็น	จำนวน (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	มาก	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	น้อย	น้อยที่สุด
1. โรงงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย (ร้อยละ)	5 (5.4)	55 (59.1)	19 (20.4)	14 (15.1)	0 (0.0)
2. พนักงานในโรงงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย (ร้อยละ)	2 (2.2)	52 (55.9)	20 (21.5)	19 (20.4)	0 (0.0)
3. การปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของท่าน (ร้อยละ)	4 (4.3)	49 (52.7)	22 (23.7)	18 (19.3)	0 (0.0)
4. โรงงานมีการใช้ทรัพยากร (เช่น น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน และวัตถุดิบ) ที่ใช้อย่างคุ้มค่า (ร้อยละ)	3 (3.2)	52 (55.9)	23 (24.8)	15 (16.1)	0 (0.0)
5. โรงงานมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ที่ใช้อย่างคุ้มค่า (ร้อยละ)	3 (3.2)	42 (45.2)	26 (28.0)	22 (23.6)	0 (0.0)
6. โรงงานเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง (ร้อยละ)	2 (2.1)	33 (35.5)	33 (35.5)	25 (26.9)	0 (0.0)
7. โรงงานมีการชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ ภายในโรงงานให้ชุมชนทราบ (ร้อยละ)	1 (1.1)	52 (55.9)	23 (24.7)	17 (18.3)	0 (0.0)

ตาราง 7 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จำนวน (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
	มาก	ปานกลาง	ไม่แน่ใจ	น้อย	น้อยที่สุด	
รวม						2.63
8. ชุมชนท่านมีความเข้าใจถึงกฎหมายที่โรงงานต้องปฏิบัติตาม (ร้อยละ)	1 (1.1)	44 (47.3)	26 (28.0)	22 (23.6)	0 (0.0)	2.74
9. ชุมชนมีการสร้างแผนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย (ร้อยละ)	2 (2.1)	46 (49.5)	26 (28.0)	19 (20.4)	0 (0.0)	2.67
10. โรงงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย (ร้อยละ)	2 (2.1)	50 (53.8)	20 (21.5)	21 (22.6)	0 (0.0)	2.65
11. ผู้บริหารของโรงงานให้ความสนใจในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงาน (ร้อยละ)	3 (3.2)	57 (61.3)	19 (20.4)	14 (15.1)	0 (0.0)	2.47
12. ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงาน (ร้อยละ)	1 (1.1)	55 (59.1)	17 (18.3)	20 (21.5)	0 (0.0)	2.60
13. โรงงานมีบทลงโทษสำหรับพนักงานของโรงงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย (ร้อยละ)	1 (1.1)	48 (51.7)	22 (23.6)	22 (23.6)	0 (0.0)	2.70

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คือ ค่ากลางของข้อมูล เป็นค่าที่ได้จากการรวมกันของข้อมูลทุกตัวในชุดข้อมูลนั้น หาค่าด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด

วิจารณ์ผลการศึกษา

เมื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาโดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง และแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาผลสรุปจากการวิจัย พบว่า

1. ประเด็นแรกที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจมากที่สุดคือ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยอมรับและความไว้วางใจแก่โรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มเป้าหมายส่วนมากให้ความสนใจในเรื่องของการที่โรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจากผลที่ได้นำไปสู่การตรวจสอบแบบมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานราชการ (ผู้กำกับดูแล/บังคับใช้กฎหมายโรงงาน) หน่วยงานเกี่ยวข้อง (เช่น ทสจ. และ สผ.) ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงงาน ตัวแทนชุมชนในพื้นที่ โดยต้องมีการเชิญให้เข้าเยี่ยมชมโรงงาน ซึ่งโรงงานจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง นอกจากนี้ มีการฝึกอบรมให้ความรู้ แบบต่อยอดเป็นระดับ ตั้งแต่ข้อมูลสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่โรงงานยึดถือปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคที่โรงงานไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ แผนการ/ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการแก้ไข หากไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ จะเป็นส่วนช่วยให้การปฏิบัติตามกฎหมายของโรงงานอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น และยังสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชนในบริเวณใกล้เคียงได้อีกด้วย

2. ประเด็นต่อมาที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญ คือ ความเข้าใจถึงกฎหมายที่โรงงานต้องปฏิบัติตาม ทั้งความเข้าใจในบริบทของกฎหมาย และการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างครบถ้วนตามกฎหมายที่โรงงานอุตสาหกรรมจะต้องยึดถือปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายสิ่งแวดล้อมมีเพิ่มเติมเข้ามามาก ในขณะที่กฎหมายเดิมที่เคยประกาศใช้ก็ไม่ได้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ดังนั้น การตรวจสอบที่มีการกำหนดระยะเวลาสม่ำเสมอ เช่น ปีละ 2 ครั้ง หรือทุก 2 เดือน จะเป็นส่วนช่วยกระตุ้นให้โรงงานอุตสาหกรรมมีการปฏิบัติที่สม่ำเสมอ

3. กลุ่มเป้าหมายให้ความเห็นว่า ภาครัฐต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมเองก็ต้องมีบทลงโทษสำหรับพนักงานของโรงงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากพนักงานในโรงงานเป็น

ผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยตรง ดังนั้น การตรวจสอบที่มีช่องทางที่สามารถแจ้งร้องเรียนเพื่อให้มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายได้เป็นจะช่วยช่วยให้ภาครัฐ และ โรงงานอุตสาหกรรมสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างจริงจัง

4. รูปแบบที่มีการแยกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำ กลุ่มนักเรียน หน่วยงานราชการ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนมากมีความคิดเห็นคล้ายกันว่า กระบวนการตรวจสอบที่ดี ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมตรวจสอบ จึงจะมีความหมายและเห็นถึงผลที่จะตามมาได้ เช่น ถึงแม้โรงงานอุตสาหกรรมได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมหรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่หากผู้รับผิดชอบดังกล่าว ตรวจสอบหรือดำเนินการเองโดยไม่แสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือฝ่ายต่าง ๆ ของโรงงาน ข้อมูลหรือผลที่ได้จากการตรวจสอบอาจไม่ใช่ข้อมูลหรือปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะมีผลให้การแก้ไขปัญหามีหรือหาแนวทางป้องกันปัญหา จะไม่ตรงประเด็น เช่นเดียวกันนี้ ถ้าหากมีการแยกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมตรวจสอบ ก็จะทำให้ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เกิดจากกลุ่มเจาะจงได้

5. การขยายผลจากการตรวจสอบเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมโดยให้กลุ่มที่เคยเข้าเยี่ยมชม ร่วมให้ข้อมูล/ข้อเสนอแนะ เช่น เป็นวิทยากรที่ร่วมให้ข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสีย